

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
НОВОКИШИТСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Новая, д. 1А, с. Новый Кишиш,
Арский муниципальный район, 422034

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЯҢА КИШЕТ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Яңа урам, 1А йорты,
Яңа Кишет авылы,
Арча муниципаль районы, 422034

Тел. (84366)55-4-42, факс (84366)55-4-42. E-mail: Nvk.Ars@tatar.ru

Карар

27 июнь 2024 ел

№8

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
«Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлекендә жирләү
һәм жирләү эше турында

«Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы
федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми
принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон,
«Үлгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре
турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты
Указы, «Жирләү һәм жирләү эше турында» федераль законны гамәлгә ашыру чарапары
турында» 2007 елның 18 маенданы 196 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар
Кабинеты каары, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл
жирлегенең» муниципаль берәмлеке уставы нигезендә, башкарма комитеты каар бирә:

1. Күшымта итеп бирелгән тубәндәгеләрне расларга:

«Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлекендә жирләү һәм жирләү эше
турында нигезләмәне;

гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең
сыйфатына таләпләрне.

2. Элеге каарны Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәгълүмат порталында
һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының рәсми сайтында бастырып
чыгарырга.

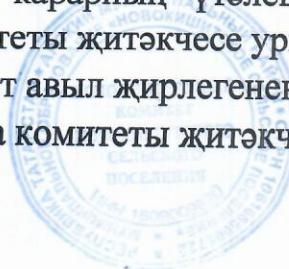
3. «Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль
берәмлеке территориясендә жәмәгать зиратлары эшчәнлеге тәртибен һәм жирләү
уриннарын карап тоту қагыйдәләрен раслау турында» 2024 елның 31 январендәге 1
номерлы Яңа Кишет авыл жирлегенең башкарма комитеты каарын үз көчен югалткан
дип танырга.

4. Элеге каарар рәсми рәвештә игълан ителгән көннән үз көченә керә.

5. Элеге каарның үтәлешен тикшереп торуны Яңа Кишет авыл жирлегенең
башкарма комитеты житәкчесе урынбасарына йөкләргә.

Яңа Кишет авыл жирлегенең
башкарма комитеты житәкчесе

Ф.И. Ахмадуллин

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл җирлегенең» муниципаль берәмлекендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл җирлегенең» муниципаль берәмлекендә жирләү һәм жирләү эше турында нигезләмә (алга таба-Нигезләмә) «Жирләү һәм жирләү эше турында» 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон, «Улгәннәрне жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы, «Жирләү һәм жирләү эше турында» федераль законны гамәлгә ашыру чаралары турында» 2007 елның 18 маенданы 196 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты каарын, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл җирлегенең» муниципаль берәмлеке уставын гамәлгә ашыру һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет» муниципаль берәмлеке территорииясендә жирләү эшен оештыру һәм жирләү тәртибен җайга сала.

1.2. Нигезлмәдә түбәндәгө төшөнчәләр кулланыла:

якын туганнар – ёске һәм аскы линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабай, эби һәм оныклар), шулай ук тугандаш һәм тугандаш булмаган (уртак этисе яки әнисе булган)abyllar һәм апалар, уллыкка алынганнар, уллыкка алучылар;

дини зират- тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган үлгәннәрне яки һәлак булганнарны (алга таба- үлгәннәрне) жирләү өчен билгеләнгән зират (жәмәгать зираты участогы);

жәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрбиләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданнарны жирләү өчен билгеләнгән жәмәгать зираты участогы;

жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеге -жирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәэммин итү максатыннан, жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәтләр исемлеге;

жирләү зонасы - зиратның һәм (яки) крематорийның анда жирләү башкарыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - үлгәннәрнең, жирләү продукциясен һәм жирләүдә катнашучыларның калдыкларын яки көлләрен катафаль транспорт белән ташу;

зират - үлгәннәрнең калдыкларын һәм көлләрен жирләү өчен билгеләнгән жирләү билгеләнешендәгә объект;

ирекле күмүләр өчен ябык зират - яңа күмү урыннары булдыру өчен территория тулысынча кулланылган зират;

жирләу чоры - жирләнгән мәетнең минеральләшүе тәмамланган һәм туганнар каберлегенә күмү рөхсәт ителгән вакыт;

колумбарий - көл яки көлле урналарны күмү өчен билгеләнгән бина, аның өлеше яки корылма;

кремация - үлгән кешенең калдықларын, биологик материалларны утка тапшыру;

жирләу урыны (захоронение) - үлгәннәрнең калдықларын яки көлләрен күмү өчен билгеләнгән жирләу объекты өлеше;

каберлек (погребение) - үлгәннәрнең калдықларын, көлләрен һәм көлле урналарны күмү буенча йола гамәлләрен үткәрү өчен билгеләнгән жирләу объектының этик, санитар һәм экологик таләпләргә ярашлы максус оештырылган өлеше;

минеральләшү-кумелгән мәетнең аерым химик элементларга һәм гади химик күшүлмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбарийдан башка, жирләу участогында, зиратта, ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгән кешенең калдықларын табутта яки аннан башка, яки көлле урнада жирләу өчен билгеләнгән урын;

кабер коймасы (чардуган)- кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линияле корылма;

кабер өстенә куелган корылма - анда үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмелгән урында урнаштырылган мәгълүмат булган мемориаль архитектура-скульптура корылмасы (кабер ташы);

жәмәгать зираты - үлгәннәрне жирләу урыннары аларның ихтыярын исәпкә алыш яки жирләу эше мәсьәләләре буенча максуслаштырылган хезмәт каары буенча каралған зират;

жирләу билгеләнешендәге объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы, яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәту өчен билгеләнгән объект, территория яки участок (каберлек, крематорий, колумбарий h. b.);

ялғыз кабер- жирләу объекты территориясендә бер үлгән кешене, шул исәптән шәхесен эчке эшләр органнары билгеләмәгән кешене жирләу өчен бирелә торган участок;

жирләу - кешенең тәнен (калдықларын) күмү буенча санитария һәм башка

таләпләргә каршы килми торган гореф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә аның үлеменнән соң йола гамәлләре. Кабыргалау үлгән жирнең гәүдәсен (калдықларын), утын, суны бирү юлы белән башкарылырга мөмкин;

өстенә жирләу - үлгән кешене анда элек үлгән туганнары жирләу башкарылган билгеләнгән тәртиптә бирелгән жирләу урынында жирләу;

туганнар - янын туганнардан тыш, туганлык мөнәсәбәтләрендә торган барлык башка заттар;

туганнар каберлеге - үлгән кешенең туганы элек күмелгән жирләу объекты территориясендәге участок;

санитар-күзәту зонасы - зират һәм (яки) крематорий һәм торак (селитеб) яки сәнәгать төзелеше арасындагы киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнгән функциональ-территориаль зона;

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан түләүсез нигездә жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеген күрсәтүче оешма;

жирләү турында таныклык - жирләү турында мәгълуматны һәм жирләү урыны өчен жаваплы кешене үз эченә алган һәм аның жирләү урынын алга таба куллану хокукин раслый торган документ;

эксгумация - суд-медицина яки криминалистик экспертиза өчен яки яңадан жирләү өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәетен, калдыкларын алу.

2. Жирләүне гамәлгә ашыру гарантияләре

2.1. Иренә (хатынына), янын туганнарына, башка туганнарына, үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган законлы вәкиленә үлгән кешене жирләү буенча тубәндәге хезмәтләр исемлеген түләүсез күрсәту гарантияләнә:

- 1) жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү;
- 2) каберне һәм жирләү өчен кирәkle башка эйберләрне бирү һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү;
- 4) жирләү (кремация һәм аннан соң көлле урнаны бирү).

2.2. Ире (хатыны), янын туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле булмаганда яки аларның жирләү мөмкинлеге булмаганда, жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешеләр булмаганда, шулай ук үлгәннәрнең шәхесләре ачыklанмаган очракта, жирләү буенча хезмәтләр тубәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү;
- 2) киендерү;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратка (крематорийга) илтү;
- 5) жирләү.

Өйдә, урамда яки башка урында үлгән кешене жирләү эчке эшләр органнары аның шәхесен билгеләгәннән соң, Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган очракта, үлем сәбәбен билгеләгәннән соң өч тәүлек дәвамында жирләү эше буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан башкарыла.

Шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан ачыklанмаган үлгәннәрне жирләү әлеге органнар ризалыгы белән жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан мондый очраклар өчен билгеләнгән жәмәгать зиратларында жирләү юлы белән башкарыла.

2.3. Эгәр жирләү үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган кешеләр акчасына башкарылса, әлеге затларга жирләү буенча хезмәтләр исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләр бәясенә тиң күләмдә жирләү өчен социаль пособие түләнә.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясен Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеке башкарма комитеты, Татарстан Республикасы буенча Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминиятләштерү фонды бүлеге, Татарстан Республикасы Тарифлар буенча дәүләт комитеты белән килештерү буенча билгели.

2.5. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге башкарма комитеты карары белән расланган жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләргә туры килергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләү эшен оештыру

3.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлегендә жирләү эшен оештыру Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Яңа Кишет авыл жирлегенең башкарма комитеты (алга таба – вәкаләтле орган) тарафыннан башкарыла.

Шул ук вакытта Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының структур бүлекчәсенә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләренең бер өлешен (аерым вәкаләтләрен) бирү рөхсәт ителә.

3.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеген жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт (алга таба – махсуслаштырылган хезмәт) башкара.

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсуслаштырылган хезмәт үз эшчәнлегендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлегенең муниципаль хокукий актлары һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукий актларга таяна.

3.4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге территориясендә махсуслаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру әлеге Нигезләмәгә һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге башка норматив хокукий актларга ярапшлы рәвештә гамәлгә ашырыла.

3.5. Жирләү эшен финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге норматив хокукий актлары нигезендә Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары хисабына башкарыла.

3.6. Кулланылган милеккә ия булу, куллану һәм идарә итү жирләү һәм жирләү эшен оештыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлегенең норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегене» муниципаль берәмлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту өлкәсендәге вәкаләтләр

4.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендә ритуаль хезмәтләрне оештыру һәм жирләү урыннарын карап тоту өлкәсендә вәкаләтле органның вәкаләтләренә тубәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендә жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру;

2) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендә жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районның муниципаль хокукий актлары таләпләренең үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) махсуслаштырылган хезмәтнең жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеген түләүсез нигездә күрсәтүен, шул исәптән гарантияләнгән жирләү буенча хезмәтләр исемлеге буенча күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләрне үтәвен контрольдә тотуны гамәлгә ашыру;

4) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге башкарма хакимиятенең республика органнары һәм жирле үзидарә органнары белән жирләү һәм жирләү эше өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлеге мәсьәләләре буенча хезмәттәшлек итү;

5) Россия Федерациясенең Татарстан Республикасы буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлеге, түләүсез нигездә күмү буенча гарантияләнгән хезмәтләр исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясен Татарстан Республикасы Тарифлар буенча дәүләт комитеты белән билгеләү һәм килештерү;

6) үз компетенциясе чикләрендә жирләү һәм жирләү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукий актларны эшләү һәм кабул итү;

7) жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияле исемлеге кысаларында махсус хезмәт белән төзелгән контрактларны (килешүләрне) үтәүгә юридик затларның һәм шәхси эшмәкәрләрнең контролльдә тотылуын гамәлгә ашыру;

8) «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендә (Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы) жәмәгать зиратлары территорииясендә башкарылган барлык жирләүләрне исәпкә алу, шул исәптән каберлекләрне теркәү китабын алыш бару;

9) жирләү зоналарын билгеләү һәм жәмәгать зиратларында жирләү өчен урыннар бириү;

10) үлгән кешене жирләү өчен зират территорииләрендә бушлай бирелә торган жир участогы күләмен билгеләү;

11) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында каарлар кабул итү;

12) яңа зиратлар төзү, булган жәмәгать зиратларын киңәйтү, күчерү, ябу буенча чаралар эшләү һәм гамәлгә ашыру;

- 13) зиратларны һәм башка жирләү объектларын максатчан билгеләнеше буенча куллануны контролльдә тоту;
- 14) жирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;
- 15) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территорииясендә жирләү эшен оештыруның торышына ел саен мониторинг үткәрү;
- 16) жирләү эше мәсьәләләре буенча (аларны формалаштыру тәртибен һәм вәкаләтләрен билгеләп) Попечительлек (кузәтү) советлары булдыру;
- 17) гражданнарга консультация бирың һәм жирләү һәм жирләү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча кабул иту;
- 18) гамәлдәге законнарга ярашлы рәвештә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсус хезмәт гамәлдәге законнарга ярашлы рәвештә жирләү буенча гарантияле хезмәтләр исемлеген, шулай ук башка вәкаләтләрне түләүсез нигездә курсәтә.

5. Жирләү урыннары

5.1. Жирләү урыннары булып этик, санитар һәм экологик таләпләргә ярашлы рәвештә үлгәннәрнең җәсәдләрен (мәетләрен), үлгәннәрнең көлләре салынган урналарны күмү өчен төzelгән зиратлар, шулай ук үлгәннәрне жирләү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар булган жир кишәрлекләре тора.

5.2. Жирләү урыннарын булдыру турында карап гамәлдәге закон таләпләренә ярашлы рәвештә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Жирләү урыннары дайми су басу, давыллар, жир тетрәүләр һәм башка табигать афәтләреннән соң, хәрби каберлекләрдән тыш, вәкаләтле орган каары буенча гына күчерелә ала.

5.4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территорииясендәгә жәмәгать зиратлары ачык, ирекле жирләү өчен ябык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территорииясендә жирләү урыннары:

- 1) ялгыз;
- 2) туганнар;
- 3) дин тотучылар;
- 4) шәрәфле;
- 5) хәрбиләр.

5.6. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлекенең жәмәгать зиратлары территорииясендә хәрби жирләүләр (хәрби участоклар), бер диндә үлгәннәрне шәрәфле жирләүләр һәм жирләүләр (дини участоклар), шулай ук колумбарийлар өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби участокларында жирләү өчен үлгән кешенең 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданнар категориясенә каравын раслый торган документлар бирелә.

5.7. Жирләү зонасы кварталларга һәм участокларга буленә.

5.8. Үлгән кешенең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр казыганда, жирле шартларга (туфракның характеристына һәм жир асты суларының тору дәрәҗәсенә) бәйле рәвештә, кабернең тирәнлеген билгеләргә кирәк. Шул ук вакытта кабернең озынлығы 2 метр, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метрдан ким түгел. Барлық очракларда да кабер төбенең билгесе жир асты сулары дәрәҗәсенән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратының билгеләнгән планлаштыруына ярашлы бирелә. Жирләү урыннары арасы киңлеге 0,5 метрдан ким була алмый.

5.10. Стена урнаштырганда, аның зурлығы жирләү өчен бүләп бирелгән участокның норматив зурлығына туры килергә тиеш. Капканың биеклеге 1,5 метрдан артмаска тиеш. Кабер ташының биеклеге 2,5 метрдан артмаска тиеш.

5.11. Зираттың билгеләнгән планлаштыруын бозып, шул исәптән жирләү урыннары арасында, юл кырыенда һәм санитар-күзәтү зонасы чикләрендә жирләү рәхсәт ителми.

6. Ялғыз каберләр

6.1. Ялғыз каберлекләр вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территориясендә ялғыз күму өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме 2 кв.м (2 м x 1 м) тәшкил итә.

6.3. Ялғыз кабер өчен урын бирү турында гариза үлгән кешенең ире (хатыны), якын туганнары, башка туганнары яки законлы вәкилләре, үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешеләр (алга таба гариза бирүче) теләсә нинди формада кәгазьдә, турыдан – туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә бирелә.

6.4. Ялғыз кабер өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар күшyла:

1) гариза бирүченең шәхесен раслаучы документтың күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

2) гариза бирүченең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирүченең вәкиле ялғыз жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәжәгать итсә, шулай ук гариза бирүченең шәхесен раслый торган документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

4) кремация турында белешмәнең күчермәсе (көлле урнаны күмгәндә) (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

5) үле бала туган очракта, үле бала тууны дәүләт теркәве фактын раслый торган ГХАТ органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) Эчке эшләр органнарының үлгән кешене жирләүгә ризалыгын раслаучы документ, аның шәхесе Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән очракта.

7) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5. Ялғыз кабер өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр:

1) кирәkle зират жирләү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

3) тапшырылган документларда объектив рәвештә аларның чынлыгын тикшерүне кыенлаштыра торган тулы булмаган, бозып курсәтелгән яки дөрес булмаган мәгълүмат булу.

6.6. Ялгыз кабер өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, ялгыз жирләү өчен урын бирүдән баш тартуны рәсмиләштерә.

6.7. Ялгыз жирләү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

гариза бируче белән берлектә жирләү урыны булган жир кишәрлеген бүләп биру максатыннан зиратны тикшерә;

ялгыз жирләү өчен урын бирү турында карап кабул итә;

жирләү урынын теркәү китабында теркәп бара.

6.8. Ялгыз жирләү өчен урын бирү яки ялгыз жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карап мәрәҗәгать итүче мәрәҗәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

6.9. Ялгыз жирләү өчен урын бирү яки ялгыз жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карап гариза биручегә шәхсән документ формасында кәгазьдә бирелә.

7. Туганнар каберлеге

7.1. Туганнар өчен жирләү урыны (каберлеге) вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез бирелә.

7.2. Туганнар өчен жирләү урыннары ир белән хатынны, якын туганнарны һәм башка туганнарны жирләү мөмкинлеген исәпкә алыш бирелә.

7.3. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлекенең» муниципаль берәмлеге территориясендә туганнарны жирләү өчен түләүсез бирелә торган жир кишәрлеге күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

7.4. Туганнарны жирләү өчен урын бирү турында гариза бируче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мәрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

7.5. Туганнарны жирләү өчен урын бирү турында гаризага түбәндәгә документлар күшyла:

1) гариза бирученең шәхесен раслаучы документ күчermәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

2) гариза бируче вәкиленең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирученең вәкиле туганнарны жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мәрәҗәгать итә икән, шулай ук гариза бируче вәкиленең шәхесен раслаучы документ күчermәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчermәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

4) кремация турында белешмәнең күчermәсе (көлле урнаны күмгәндә) (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

5) үле бала туган очракта, үле бала тууны дәүләт теркәве фактын раслый торган ГХАТ органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) гариза бирученең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, туган жирләү өчен урын бирү яки туган жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карап кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

8. Шәрәфле каберлекләр

8.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге жәмәгать зираглары территориясендә Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы һәм Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге алдында аерым казанышлары булган мәрхүмнәрне жирләү өчен шәрәфле жирләүләр (каберлекләр) өчен кишәрлекләр (зоналар) булдырылырга мөмкин.

8.2. Шәрәфле жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Шәрәфле жирләү урыннарында түбәндәге категория гражданнарны жирләү гамәлгә ашырыла:

- 1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;
- 2) Социалистик Хәзмәт Геройлары;
- 3) Россия Федерациясе Хәзмәт Геройлары;
- 4) I, II һәм III дәрәҗә Дан орденнары белән бүләкләнгәннәр, Дан орденының тулы кавалерлары;
- 5) I, II һәм III дәрәҗә Хәзмәт Даны орденнары белән бүләкләнгәннәр, Хәзмәт Даны орденының тулы кавалерлары;
- 6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;
- 7) Татарстан Республикасы Арча районның Мактаулы гражданнары;
- 8) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районның Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы һәм «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге үсешенә өлеш керткән предприятие, учреждение һәм оешма житәкчеләре.

8.4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территориясендә шәрәфле жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеге күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

8.5. Шәрәфле жирләү урыны бирү турында гариза гариза бируче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

8.6. Шәрәфле жирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар күшyila:

- 1) гариза бирученең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);
- 2) гариза бирученең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирученең вәкиле хөрмәтле жирләү өчен урын бирү турында гариза белән мөрәжәгать итә икән, шулай ук гариза бирученең шәхесен раслый торган документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);
- 3) үлгән кешенең Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Арча муниципаль районы алдындагы тиешле хәзмәтләрен раслаучы документлар (хәзмәт (хәзмәт) эшчәнлеген раслаучы хәзмәт кенәгәләренең күчермәләре яки башка документлар, таныклыklar һәм бүләкләрнең төп нөсхәләре);
- 4) үлем турында таныклык күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);
- 5) кремация турында белешмәнең күчермәсе (көлле урнаны күмгәндә) (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

6) гариза бирученең шәхси мәгълүматларын эшкәртуға ризалық.

8.7. Гаризаны карау, шәрәфле жирләү өчен урын бириң яки шәрәфле жирләү өчен урын бирудән баш тарту турында карап кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

9. Хәрби каберлекләр

9.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлекенең жәмәгать зиратлары территориясендә хәрби жирләүләр (каберлекләр) өчен аерым жир кишәрлекләре (зоналар) (хәрби участоклар) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрбиләр өчен жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан туләүсез нигездә бирелә.

9.3. Хәрби участокларда үлгәннәрне жирләү рәхсәт ителә, алар үлгән кешенең ихтыярын яки тормыш иптәшенең, якын туганнарының яки башка туганнарының теләген исәпкә алыш, 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясының 1 нәм 3 пунктларында күрсәтелгән.

9.4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территориясендә хәрби күму өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлеке күләме 5 кв.м (2,5 м x 2 м) тәшкил итә.

9.5. Хәрби каберлеккә урын бириң турында гариза бируче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

9.6. Хәрби каберлек өчен урын бириң турындагы гаризага түбәндәге документлар күшүла:

1) гариза бирученең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тишкери өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

2) гариза бирученең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирученең вәкиле хәрби каберлек өчен урын бириң турында гариза белән мөрәжәгать итә икән, шулай ук гариза бирученең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тишкери өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

3) үлем турында таныклык күчермәсе (тишкери өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

4) кремация турында белешмә күчермәсе (көлле урнаны күмгәндә)(тишкери өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

5) үлгән кешенең жәмәгать зиратының хәрби участогында күмелергә мөмкин булган кешеләр категориясенә керүен раслый торган документлар.

6) гариза бирученең шәхси мәгълүматларын эшкәртуға ризалық.

9.7. Гаризаны карау, шәрәфле жирләү өчен урын бириң яки шәрәфле жирләү өчен урын бирудән баш тарту турында карап кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

10. Өстенә жирләү

10.1. Гамәлдәге кабер өстенә жирләү, санитар нормаларны үтәп, буш урын булганда башкарыла. Каберләр арасындагы ара (кабер белән урна арасында, урна белән урна

арасында) вертикаль һәм горизонталь буенча 0,5 м-дан ким булмаска тиеш, һәм жир катламы белән тутырыла. Жир катламының калынлыгы табутларның өске өлешеннән өскә кадәр 1 метрдан ким булмаска тиеш.

10.2. Жирләү минеральләшү чоры тәмамланганнан соң гына башкарыла, эмма соңғы жирләүдән соң 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң көл салынган урнаны күму соңғы жирләү вакытына карамастан башкарыла.

10.3. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең» муниципаль берәмлеге территорииясендәге зиратларда туганнар, шәрәфле, хәрби каберлекләр урынында жирләүгә рәхсәт бирү түләүсез нигездә башкарыла.

10.4. Жирләүгә рәхсәт бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

10.5. Жирләүгә рәхсәт бирү турындағы гаризага түбәндәгे документлар күшyла:

1) жирләү турында таныклык (жирләү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган каберләрне теркәү китабында жирләү урыны теркәлгән кеше турында мәгълүмат булуын билгели);

2) гариза бирүченең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

3) гариза бирүченең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирүченең вәкиле жирләүгә рәхсәт бирү турында гариза белән мөрәҗәгать итсә, шулай ук гариза бирүченең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

4) үлем турында таныклык күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

5) үле бала туган очракта, үле бала тууны дәүләт теркәве фактын раслый торган ГХАТ органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) кремация турында белешмәнең күчермәсе (көлле урнаны күмгәндә)(тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

7) аның исеменә жирләү урыны теркәлгән кеше белән (яки тиешле жирләү урынында жирләнгән кеше белән) үлгән кешенең туганлык бәйләнешен раслый торган яки аның үлгән кешене билгеләнгән жирләү урынында жирләүгә язмача ризалыгын раслый торган документлар;

8) гариза бирүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны теркәлгән кеше үлсә, жирләүгә рәхсәт бирү турында гаризага шулай ук:

1) үлгән кешенең исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык (жирләү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү урыны теркәлгән кеше турында мәгълүматның булуын билгели);

2) жирләү урыны теркәлгән кешенең үлем турында таныклыгы күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

3) кремация турында белешмәнең күчермәсе (көлле урнаны күмгәндә) (тикшерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән).

10.6. Жирләүгә рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр:

1) таләп ителгән жирләү урынында әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз кабернең зурлыгына карап, кабердә жирләү өчен буш урын булмау;

2) кирәклө зират жирләү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

4) тапшырылган документларда аларның чынлыгын объектив рәвештә раслауны кыенлаштыра торган тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яки дөрес булмаган мәгълүматның булу;

5) минеральләшү чоры тәмамланмаган, кабергә көл салынган урнаны күмүдән тыш (кабергә табут белән кумгәндә);

6) үлгән кеше исеменә жирләү урынын теркәү турында мәгълүматның булмавы (үлгән кешенең исеменә рәсмиләштерелгән жирләү турында таныклык булмагандан).

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бири җирләү өчен урын бирудән баш тарту турында карап кабул итү вәкаләтле орган тарафыннан әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә кабул ителә.

11. Үлгән кешенең жәсәден соңрак башка урынга жирләү өчен кире казып алу

11.1. Жирләнгән кешенең калдыкларын яңадан жирләү максатыннан эксгумацияләү санитар нормалар һәм кагыйдәләр таләпләрен исәпкә алыш башкарыла.

11.2. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территорииясендә урнашкан зиратта жирләнгән мәрхүмнең жәсәден кире казып алышга рөхсәт бири түләүсез нигездә башкарыла.

11.3. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) кире казып алу өчен рөхсәт бири туринда гариза гариза биричесе тарафыннан турыйдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

11.4. Үлгән кешенең жәсәден кире казып алышга рөхсәт бири туриндагы гаризага түбәндәгे документлар күшүла:

1) жирләү туринда таныклык (жирләү туринда таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмүләрне теркәү китабында жирләү урыны теркәлгән кеше туринда мәгълүмат булуын билгели);

2) гариза биричесен раслый торган документ күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

3) гариза биричесен вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр дә гариза биричесен мәетен (жәсәден) соңрак жирләү өчен казып алу туринда гариза белән гариза биричесен вәкиле мөрәжәгать итә икән, шулай ук гариза биричесе тарафыннан раслый торган документ күчермәсе (тикшерү өчен төп нөсхә күшүмтасы белән);

4) үлгән кешенең алышан калдыкларын (жәсәден) жирләү өчен урын барлыгын раслаучы документ;

5) гариза биричесен шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең калдыкларын (жәсәден) кире казып алуга рөхсәт бирудән баш тарту өчен нигезләр:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тапшырылган документларда объектив рәвештә аларның чынлыгын тикшерүне кыенлаштыра торган тулы булмаган, бозып күрсәтелгән яки дөрес булмаган мәгълүмат булу.

11.6. Үлгән кешенең жәсәден кире казып алуға рөхсәт бирудән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, үлгән кешенең жәсәден кире казып алуға рөхсәт бирудән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кешенең жәсәден кире казып алуға рөхсәт бирудән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

үлгән кешенең жәсәден кире казып алырга рөхсәт бирә;

жирләу турында тиешле язманы каберләрне теркәу китабына кертә (бер үк вакытта үлгән кешенең калдықларын (жәсәден) кире казып алу үткәрелгән жирләу урынында жирләу турында язманы гамәлдән чыгара).

үлгән кешенең калдықларын (жәсәден) кире казып алу буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең жәсәден кире казып алу өчен рөхсәт бирү яки үлгән кешенең жәсәден кире казып алу өчен рөхсәт бирудән баш тарту турында карап гариза биручे мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең жәсәден кире казып алу өчен рөхсәт бирү яки үлгән кешенең жәсәден кире казып алу өчен рөхсәт бирудән баш тарту турында карап гариза биручегә шәхсән документ формасында кәгазьдә бирелә.

11.10. Үлгән кешенең калдықларын (жәсәден) кире казып алу буенча эшләр санитар кагыйдәләрне үтәп башкарлырыга тиеш.

Үлгән кешенең жәсәден кире казып алу буенча эшләр тәмамланғаннан соң, үлгән кешенең жәсәден кире казып алу турында ике экземплярда акт төзелә, анда үлгән кешенең жәсәден алу буенча эшләрнең башлану һәм тәмамлану урыны, датасы һәм вакыты, күмелгән урыны теркәлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңғысы булганда) күрсәтелә.

Үлгән кешенең калдықларын (жәсәден) кире казып алу турындагы актның беренче экземпляры вәкаләтле органда саклана, актның икенче экземпляры жирләу урыны теркәлгән кешегә күл күйдәрүштап шырыла.

11.11. Әгәр дә жирләу урынында бер генә үлгән кешенең калдықлары (жәсәде) күмелгән булса, жирләу турында таныклық алына.

12. Каберләрне теркәу (яңадан теркәу)

12.1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территориясендәге жәмәгать зираты территориясендә ясалган һәр кабер вәкаләтле орган тарафыннан каберләрне теркәу китабында теркәлә.

12.2. Жирләу урынын яңадан теркәу вәкаләтле орган тарафыннан жирләу урыны теркәлгән кеше үлсә һәм гариза бирү харakterында булса башкарыла.

Жирләу урыннарын яңадан теркәу өчен түләу алынмый.

12.3. Жирләу урынын яңадан теркәу турында гариза гариза бируче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

12.4. Жирләу урынын яңадан теркәу турында гаризага түбәндәге документлар күшшила:

1) жиләу турында таныклык (максус хезмәт тарафыннан күмү турында таныклык булмаган очракта, жирләу урыннары теркәлгән кеше турында мәгълүматның жирләу урыннарын теркәү китабында булуын билгели);

2) гариза бирученең шәхесен раслаучы документтың күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

3) гариза бируче вәкиленең вәкаләтләрен раслаучы документ, әгәр гариза бирученең вәкиле күмелгән урынны яңадан теркәү турында гариза белән мөрәжәгать итә икән, шулай ук гариза бируче вәкиленең шәхесен раслаучы документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

4) жирләу урынын яңадан теркәү (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән) башкарылган кешенең шәхесен раслаучы документтың күчермәсе;

5) жирләу урынын яңадан теркәүне башкарған зат вәкиленең вәкаләтләрен раслаучы документ, шулай ук жирләу урынын яңадан теркәүне башкарған зат вәкиленең шәхесен раслыг торган документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшымтасы белән);

6) жирләу урыны теркәлгән кешенең үлеме турында таныклыгы яки аның нотариаль рәвештә расланган күчермәсе (жирләу урыны теркәлгән кешенең үлеме очрагында);

7) жирләу урыны теркәлгән кешенең туганлык бәйләнешен раслаучы документлар, аның исеменә жирләу урыны яңадан теркәлгән кеше белән яки тиешле жирләу урында күмелгән кеше белән, яки әлеге документларның нотариаль рәвештә расланган күчермәләре.

12.5. Жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигеләр:

1) гаризаны карау өчен кирәклө документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тапшырылган документларда аларның чынлыгын объектив рәвештә раслауны кыенлаштыра торган тулы булмаган, бозып курсәтелгән яки дөрес булмаган мәгълүматның булу;

3) жирләу урынын теркәү турында мәгълүмат булмау, әгәр жирләу урынын яңадан теркәү (жирләу турында таныклык булмаса) аның исеменә гариза биргән очракта.

12.6. Жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту сәбәпләрен курсәтеп, дәлилле рәвештә баш тартуны рәсмиләштерә.

12.7. Жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

жирләу урынын яңадан теркәү турында карап рәсмиләштерә;

каберләрне теркәү китабына тиешле язма кертә.

12.8. Жирләу урынын яңадан теркәү яки жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту турында карап мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул итәлә.

12.9. Жирләу урынын яңадан теркәү яки жирләу урынын яңадан теркәүдән баш тарту турында карап гариза биручегә шәхсән документ формасында кәгазьдә бирелә.

12.10. Исеменә жирләу урыны яңадан теркәлгән кешегә вәкаләтле орган тарафыннан жирләу турында таныклык бирелә.

13. Жирләу турында таныклык рәсмиләштерү

13.1. Жирләү көнендә вәкаләтле орган тарафынан тиешле жирләү түрүнда таныклық формалаштырыла һәм бирелә.

13.2. Жирләү түрүнда таныклыкны, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчә, вәкаләтле орган түләүсез нигездә рәсмиләштерә.

13.3. Жирләү түрүнда таныклыкта:

жирләнгән жәмәгать зиратының исеме;

зиратның урыны (адресы);

жирләү төре (ялғыз, туганлық, дини, шәрәфле, хәрби);

кабернең зурлығы;

зиратта жирләү урыны (квартал һәм жирләү участогы номеры);

жирләү урынын теркәгән затның фамилиясе, исеме һәм әтисенең исеме (соңғысы булганда).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчә жирләү түрүнда таныклык рәсмиләштеру түрүнда гариза гариза биrudе тарафынан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазьдә ирекле формада бирелә.

13.5. Жирләү түрүнда таныклык рәсмиләштеру түрүнда гаризага түбәндәге документлар күшyла:

1) гариза биrudен шәхесен раслый торган документ күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшyмтасы белән);

2) гариза биrudен вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр дә гариза биrudен вәкиле жирләү түрүнда таныклык рәсмиләштеру түрүнда гариза белән мөрәжәгать итсә, шулай ук гариза биrudен шәхесен раслаучы документның күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшyмтасы белән);

3) үлгән кешенең үлем түрүнда таныклыгы күчермәсе (тишерү өчен төп нөсхә күшyмтасы белән);

4) үлгән кешенең кремациясе түрүнда белешмә күчермәсе, көлле урна тиешле жирләү урынында күмелгән очракта (тишерү өчен төп нөсхә күшyмтасы белән);

5) тиешле кабердә жирләнгән үлгән кеше белән туганлық бәйләнешләрен раслый торган документлар яки әлеге документларның нотариаль расланган күчермәләре.

Каберләрне теркәү китабында жирләү урыны теркәлгән кеше түрүнда мәгълумат булганда, бу кешегә жирләү түрүнда таныклык әлеге пунктның 3 - 5 пунктчаларында күрсәтелгән документларны күрсәтмичә рәсмиләштерелә.

13.6. Жирләү түрүнда таныклыкны рәсмиләштерудән баш тарту өчен нигезләр:

1) гаризаны карау өчен кирәkle документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тапшырылган документларда бу аларның чынлыгын объектив рәвештә раслауны кыенлаштыра торгантулы булмаган, бозып күрсәтелгән яки дөрес булмаган мәгълумат булу;

3) башка кешегә кирәkle жирләү урынына жирләү түрүнда таныклык биrud;

4) жирләү түрүнда каберләрне теркәү китабында мәгълумат булмау.

13.7. Жирләү түрүнда таныклыкны рәсмиләштерудән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, жирләү түрүнда таныклыкны рәсмиләштерудән баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү түрүнда таныклыкны рәсмиләштерудән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган жирләү түрүнда таныклыкны рәсмиләштерә һәм бирә.

13.9. Жирләү турында таныклык рәсмиләштерү яки жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турында карап гариза бируче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яки жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турында карап гариза биручегә документ формасында кәгазьдә шәхсән бирелә.

14. Зиратларны карап тоту һәм зиратка килеп йөрү кагыйдәләре

14.1. Жәмәгать зиратларын тоту вәкаләтле орган тарафыннан хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр) белән «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэммин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатыш алу өлкәсенде контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә конкурс процедуралары буенча контрактлар (килешүләр) төзү юлы белән башкарыла.

Жәмәгать зиратларын карап тоту буенча подряд эшләре агымдагы ремонтны, жирләү билгеләнешендәге объектларны капиталь ремонтны, жирләү бюджет акчалары хисабына башкарылган очракта, дәүләт саклавындагы каберлекләрне һәм һәйкәлләрне карап тотуны, зират территориясен жыештыруны һәм чүп-чарны чыгаруны үз эченә ала.

14.2. Жирләү өчен жаваплы гражданнар жирләү урыннары территориясендә чисталык һәм тәртип тәэммин итәргә, чүп-чарны билгеләнгән урыннарда жыярга, жирләү участокларында койма һәм чечәк утыртылган урыннарны карапга, кабер өсте корылмаларын (кабер ташларын) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын төзәтергә, һәйкәлләрне һәм коймаларны урнаштырырга, үзгәртеп корырга һәм төшерергә тиеш.

14.3. Мәрхүмнәрне (үлгәннәрнең мәетен) жирләү объектлары территориясендә илту һәм күчеру өчен катафалк-арба, катафалк-чана, катафалк-носилка, ә урналарны күчеру өчен катафалк - носилка булырга тиеш.

14.4. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл жирлегенең » муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы урнаштырыла.

Мәрхүмнәрне жирләү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зиратлары территориясендә кунаклар тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зиратлары территориясендә килүчеләргә тыела:

1) сәяси, идеологик, расачыл, милли яки дини нәфрәт, дошманлык яки нәфрәт мотивлары буенча яки нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яки дошманлык мотивлары буенча һәйкәлләргә, жирләү урыннарына яки жирләү билгеләнешендәге объектларга тиешле эчтөлектәге язулар яки рәсемнәр ясау;

2) жәмәгать зираты территориясен пычрату;

3) агачларны һәм қуакларны кисү;

4) этләрне йөртү, йорт хайваннарын көтү, кошларны тоту;

5) учаклар кабызу;

6) ком, балчык чыгару, агач кисү;

- 7) яшеллеклэрне сындыру;
- 8) спиртлы эчемлеклэр эчү һәм исерек халәттә булу;
- 9) жир казу, төзелеш һәм башка материаллар запасын калдыру;
- 10) чүп-чарны, иске сүтеген кабер өстенә корылмаларны (кабер ташларын), бу максатлар өчен бүленмәгән урыннарда коймалар тоту;
- 11) үз белдеге белән кабер казу һәм жирләү;
- 12) ябылғаннан соң зират территориясендә булу.

14.7. Зиратларга күпләп бару белән бәйле бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан махсус эш режимы һәм зиратларга бару кертелергә мөмкин.

15. Бәхәсләрне чишу тәртибе

Әлеге Нигезләмәне гамәлгә ашыру белән бәйле бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Жирләү һәм жирләү эше өлкәдәсендә законнарны бозган өчен җаваплылык

Жирләү һәм жирләү эшендә гамәлдәге закон нигезләмәләрен бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы «Яңа Кишет авыл җирлегенең»
муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан зиратлар исемлеге

№	Жәмәгать зиратының аталышы	Жәмәгать зираты урнашкан урын (адресы)
1.	Мөселман зираты, Яңа Кишет авылы	Яңа Кишет авылы
2.	Мөселман зираты, Иске Кишет авылы	Иске Кишет авылы
3.	Мөселман зираты, Кышкар авылы	Кышкар авылы
4.	Мөселман зираты, Кышкар авылы	Кышкар авылы
5.	Мөселман зираты, Симетбаш авылы	Симетбаш авылы

Үлгән кешене жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә иренә (хатынына), якын туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә яки үлгән кешене жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешегә курсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча курсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча курсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ГХАТ органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Каберне һәм жирләү өчен кирәkle башка әйберләрне бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән тәэмин итү һәм китерү (тәယү-бушату эшләрен кертеп һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары) булган урынга күчерү): 1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) жирләү өчен кирәkle башка әйберләр: 80 x 200 зурлыктагы 1 япма; 40 x 40 см зурлыктагы 1 данә мендәр; 3) жирләү ритуаль теркәлу билгесе. 2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәkle башка әйберләр күренеп торган кимчелекләргә (тишекләр, тишекләр, кисәкләр) ия булырга тиеш түгел
3	Үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	1. Үлгән кеше салынган табутны алыш чыгып, аны маxсус транспорт чарасы тукталышына кадәр күчерү катафалк-арба, катафалк-носилка, катафалк-чаналарда башкарыла (ел вакытына карал). 2. Үлгән кеше салынган табутны жирләү урынына (кремация) маxсус транспорт чарасы белән илтәләр. Үлгән кеше салынган табут өчен транспортның башка төрен кулланырга рөхсәт ителә, азык-төлек чимал һәм

		азық-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш. Үлгән кеше салынган табутны илтү вакытында машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кискен туктамаска тиеш. Илткән вакытта табутка зиян килмәскә тиеш. 3. Үлгән кеше салынган табутны жирләу урынына (кремация) илтү катафалк-арбаларда, катафалк- носилка, катафалк-чаналарда (ел вакытына карап) башкарыла. 4. Үлгән кеше салынган табутны илткәннән һәм жирләгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә куллану рәхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш
4	Жирләу (кремация һәм аннан соң көлле урнаны бирү)	1. Жирләу вакытына гаризада күрсәтелгән урында үлгән кеше салынган табутны (көлле урнаны) жирләу өчен каберлек булу тәэмин ителергә тиеш. 2. Жирләу өчен каберне казу кул яки механик ысул белән башкарыла. Кабергә күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, киңлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр. Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, киңлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш. 3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рәхсәт ителми. 4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләу рәхсәт ителми. 5. Жирләу буенча хезмәтләр комплексы күрсәту (кумелгән урнаны күмү): 1) кабер капкасын ябу (кабергә күмелгәндә генә); 2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык урнаштыру юлы белән каберне күмү; 4) кабергә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңғысы булганда); аның туган һәм үлгән көннәре (шундый мәгълүмат булганда), жирләүненең теркәү номеры). 6. Кремация буенча хезмәтләр күрсәту (шәхесләре Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән вакытта эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән

		үлгэннэрдэн тыш) гаризаны рэсмиләштергэндэ күрсөтлергэ тиеш. Тузан салынган урна һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгатьтән соң бирелә. Урнаны тузан белән жирләү бары тик жиргә генә башкарыла. 7. Жирләүне гамәлгә ашырганда: 1) күрше жирләү урыннарына кадәр ара 0,5 метрдан ким түгел; 2) күрше каберлекләрне (коймаларны, һәйкәлләрне, кабер плитәләрен) саклау
--	--	--

Яңа Кишет авыл нирлегенең
башкарма комитетының
27 июнь 2024 ел, №8
караты белән расланды

Ире (хатыны), якын туганнары, башка туганнары яки үлгән кешенең законлы вәкиле, яки аларны жирләү мөмкин булмаганда, шулай ук жирләү бурычын үз өстенә алган башка кешеләр һәм шәхесләре билгеләнмәгән үлгәннәр булмаганда жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә курсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр

№	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча курсәтелә торган хезмәтнең исеме	Гарантияләнгән жирләү хезмәтләре исемлеге буенча курсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләр
1	Жирләү өчен кирәkle документларны рәсмиләштерү	ГХАТ органнарында үлем турында таныклык рәсмиләштерү
2	Мәрхүмне киендерү	Мәрхүмнең киemenә маxsus кием һәм аяк киeme керә
3	Каберне һәм жирләү өчен кирәkle башка әйберләрне бирү һәм китерү	1. Транспорт чарасы белән тәэмmin иту һәм китерү (төяү-бушату эшләрен кертеп һәм турыдан – туры үлгән кешенең (алга таба үлгән кешенең) гәүдәсе (калдыклары) булган урынга күчерү): 1) завод шартларында сыйфатлы агачтан эшләнгән агач табут; 2) жирләү өчен кирәkle башка әйберләр: 80 x 200 зурлыктагы 1 япма; мендәр – 40 x 40 см зурлыктагы 1 данә; 3) жирләү ритуаль теркәлу билгесе. 2. Табутны тышлау, жирләү өчен кирәkle башка әйберләр куренеп торган кимчелекләргә (тишекләр, тишекләр, кисәкләр) ия булырга тиеш түгел
4	Үлгән кешенең гәүдәсен (мәетен) зиратка (крематорийга) илтү	1. Үлгән кеше салынган табутны алыш чыгып, аны маxsus транспорт чарасы туктальышына кадәр күчерү катафалк-арба, катафалк-носилка, катафалк-чаналарда башкарыла (ел вакытына карап). 2. Үлгән кеше салынган табутны жирләү урынына (кремация)

		максус транспорт чарасы белән илтәләр. Үлгән кеше салынган табут өчен транспортның башка төрен кулланырга рөхсәт ителә, азық-төлек чимал һәм азық-төлек ташу өчен кулланылган автотранспорттан тыш. Үлгән кеше салынган табутны илтү вакытында машина йөртүче тизлек режимын үтәргә, кисken туктамаска тиеш. Илткән вакытта табутка зыян килмәскә тиеш. 3. Үлгән кеше салынган табутны жирләү урынына (кремация) илтү катафалк-арбаларда, катафалк- носилка, катафалк-чаналарда (ел вакытына карап) башкарыла. 4. Үлгән кеше салынган табутны илткәннән һәм жирләгәннән соң, транспорт мәжбүри рәвештә куллану рөхсәт ителгән дезинфекция чаралары белән жыештырылырга һәм эшкәртелергә тиеш
5	Жирләү (кремация һәм аннан соң көлле урнаны бирү)	1. Жирләү вакытына гаризада курсәтелгән урында үлгән кеше салынган табутны (көлле урнаны) жирләү өчен каберлек булу тәэммин ителергә тиеш. 2. Жирләү өчен каберне казу кул яки механик ысуł белән башкарыла. Кабергә күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан да ким булмаска тиеш, кинлеге 1 метр, тирәнлеге 1,5 метр, жир өслегеннән табут капкачына кадәр ара 1 метр. Урнаны жиргә күмгәндә кабернең озынлыгы 1 метр, кинлеге 1 метр, жир өслегеннән көл урнасына кадәр ара 1 метр булырга тиеш. 3. Үлгәннәрне траншея тибындагы кабергә күмү рөхсәт ителми. 4. Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән срокларда шәхесләре Эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгәннәрне кремацияләү рөхсәт ителми. 5. Жирләү буенча хезмәтләр комплексы курсәту (кумелгән урнаны күмү): 1) кабер капкасын ябу (кабергә күмелгәндә генә); 2) табутны (көлле урнаны) кабергә төшерү; 3) кабер өстенә калкулык урнаштыру юлы белән каберне күмү; 4) кабергә ритуаль теркәү билгесе урнаштыру (үлгән кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме (соңғысы булганда); аның туган һәм үлгән көннәре (шундый мәгълүмат булганда), жирләүнең теркәү номеры). 6. Кремация

		буенча хөзмэллэр күрсэту (шэхеслэре Россия Федерациясе законнары белэн билгелэнгэн вакытта эчке эшлэр органнары тарафыннан билгелэнмэгэн үлгэннэрдэн тыш) гаризаны рэсмилэштергэндэ күрсэтелергэ тиеш. Тузан салынган урна һэм кремация турында белешмэ кремациядэн соң 24 сэгатытэн соң бирелэ. Урнаны тузан белэн жирлэү бары тик җиргэ генэ башкарьла. 7. Жирлэүне гамэлгэ ашырганда: 1) күрше жирлэү урыннарына кадэр ара 0,5 метрдан ким түгел; 2) күрше каберлеклэрне (коймаларны, һэйкэллэрне, кабер плитэлэрэн) саклау
--	--	--